

Referaten

Revue des Eaux et Forêts Dec. 1928

F. de Falvelly schrijft over de *bosschen van bergden* (*Pinus montana uncinata*) in de oostelijke Pyreneeën waar deze houtsoort zeer veel voorkomt. 70—80% van de bosschen bestaat hier uit bergden.

In de lagere gedeelten komen ook andere soorten voor (beneden 1200 m loofhout; daarna 1200—1500 m groveden en zilverden) doch boven de 1500 m hoogte is het bijna uitsluitend bergden (15 à 1600 m tot 2100 m hoogte). Van 2100 tot 2500 m komt de bergden hier nog in groepen voor om boven de 2500 m geheel te verdwijnen. Men moet hierbij niet denken, althans niet in het optimum (dus van 1500—2100 m) dat de bergden voornamelijk als struik groeit, dus geen hout van eenige beteekenis levert.

Opstanden van 18—20 m lengte, met takvrije, rechte stammen van 10—12 m, doorsneden op borsthoogte van gemiddeld 30 à 35 cm tot 60 cm toe, een inhoud van 250—300 m³ per ha. ja zelfs van 400 m³ zijn geen uitzonderingen. Komt men hooger dan krijgt men echter al spoedig meer struikgewas.

De tegenwoordige omloop is door het boschbeheer voor de bergdenbosschen vastgesteld op hoogstens 140 jaren. Vroeger was deze veel hooger (180 en zelfs 240 jaren). Dit is echter gebleken fout te zijn. Op ouderen leeftijd vertoont deze houtsoort n.l. veel sterfte (voornamelijk veroorzaakt door *Armillaria Mellea*) een ziekte waarvoor de bergden buitengewoon gevoelig schijnt te zijn. Vooral wanneer hij groeit onder minder gunstige omstandigheden (en dit is in dit ruwe klimaat en op deze arme gronden zeer vaak het geval) gaat hij op ouderen leeftijd betrekkelijk spoedig kwijnen en valt dan gemakkelijk ten offer aan deze ziekte.

Het is daarom ook dat het Boschbeheer er hier bovendien naar streeft om ook in de jongere bosschen zoo spoedig mogelijk alle kwijnende boomen te verwijderen.

De verjonging geschiedt in den regel langs natuurlijke weg; daar de bergden in sterke mate een lighthoutsoort is, niet onder de boomen, doch door het openkappen van grootere of kleine gaten (systeem van de Deensche duinstreken). Hij verjongt zich in deze open gedeelten dan zeer snel en gemakkelijk. Vandaar dat men in sterfgaten van *Armillaria* ook zeer snel, jongen opslag krijgt.

Ook hier ondervindt de bebossching veel schade door de weiderechten der bevolking. Toch moet gezegd dat de bergdenbosschen zich, juist dank zij hun gemakkelijke natuurlijke verjonging, geregeld uitbreiden ten koste van de weiden. De bergden heeft bovendien een taal leven, hij kan herhaaldelijk worden afgevreten en er tenslotte toch nog weer doorkomen.

Het veelvuldig voorkomen van *Armillaria* is oorzaak geweest dat men gezocht heeft naar andere soorten om den bergden plaatselijk te vervangen of aan te vullen. De fijnspar en zilverden zouden op verschillende plaatsen misschien bruikbaar zijn, doch deze soorten beschaduwen den grond te veel en worden daarom niet gaarne gezien door de bevolking met het oog op hun weide. De lariks, die dit niet doet, heeft tot nu toe zeer gunstige resultaten geleverd, zoodat met aanplant van deze soort die zich zeer gemakkelijk schijnt aan te passen aan een klimaat met ruwe, koude, winters en drooge zomers, wordt voortgegaan.

Proeven met den ceder hebben minder goed voldaan. Deze kan niet tegen de hier te strenge winters.

Men neemt aan dat hier in dit gebied ongeveer 30.000 ha van vrijwel uitsluitend bergden voorkomt, waarvan circa 20.000 ha regelmatig bosch, met een totaal inhoud van 3.5 miljoen m³. Door verbetering van de afvoerwegen zijn ook de prijzen van het hout in de laatste jaren sterk gestegen. Het grootste gedeelte der bosschen is gemeentebesit. Door de verbeterde opbrengsten komt men er hier ook gemakkelijk toe om de bosschen te beschermen en uit te breiden vnl. ook door het aanbrengen van verbeteringen aan de gemeenteweiden, zoodat weide en bosch beter kunnen worden gesplitst en gescheiden. Het langzaam, regelmatig groeiende hout is zeer duurzaam en wordt gebruikt voor timmerwerk, schrijnwerk, kisten enz.

Midden in het gebied bij Mont Louis is een zaadeest, die het meeste zaad dat van deze houtsoort in Frankrijk wordt gebruikt, aflevert.

(Zooals men ook uit de foto's zou afleiden is de hier meest voorkomende bergden de *éénstammige* vorm (*Pinus montana uncinata rostrata pendula*) die wij op meerdere plaatsen in Denemarken hebben aangetroffen en waarvan ook hier te lande een meerder gebruik, althans het nemen van proeven, aanbeveling verdient).

Aan de *Chronique forestière* ontleen ik nog dat op de begroting voor 1929 een bedrag is uitgetrokken van 6 miljoen francs voor *aankoop van bosschen door den Staat* waarbij de Minister nog verklaarde dat dit bedrag ook z.i. veel te laag was (de commissie voor financiën wilde het brengen op 10 miljoen, verschillende leden van de Kamer op 20 miljoen) en dat indien de financiën het eenigszins toelieten dit crediet in 1930 aanzienlijk zou worden verhoogd.

Bulletin de la Société Centrale Forestière de Belgique Nov.-Dec. 1928

Dit nummer bevat, behalve nog een 3-tal artikelen over de in het Soniën-bosch bij Brussel gehouden tentoonstelling en wedstrijden betreffende houts-koolbereiding en -gebruik in motoren, de gewone jaarlijksche mededeelingen van den heer Rosseels over de *houtprijzen in België gedurende 1928*. Deze prijzen zijn dit jaar vrijwel dezelfde gebleven als in 1927; over het algemeen valt een *stijging* waar te nemen bij het *zwaardere* zaaghout en een *daling* bij de lichtere sortimenten.

De prijzen van het *eikenhout* waren vrijwel dezelfde, *beukenhout* boven de 1.10 m omtrek is 10 % duurder (sluiting van de Fransche grenzen voor uitvoer van zwaar werkhout), beneden 1.10 m. omtrek 10 % minder. De prijzen van het *populierenhout* die in 1927 sterk waren gezakt, hebben zich weer vrijwel hersteld.

Wat het *naaldhout* betreft, zoo zijn de prijzen evenals dit ook reeds in 1927 het geval was, voor het mijnhout zoo goed als geheel gebaseerd op de buitenlandsche houtprijzen. Dit wordt thans uit Noordelijke landen ingevoerd voor 280 francs (circa f 19.50) per m³ dus ongeveer even duur als of iets duurder dan in 1927. Ook het werkhout is in 1928 vrijwel hetzelfde gebleven, eerder iets gestegen. De prijzen hiervan zijn zeer vast.

R. eindigt met er de aandacht van de boschbezitters op te vestigen, dat zij er nog meer naar moeten streven om zoowel van loof- als van naaldhout zwaarder hout te produceeren.

Indien eenigszins mogelijk moet men zijn naaldhoutbosschen niet vellen voordat ze afmetingen hebben verkregen geschikt voor de zagerijen. Hetzelfde geldt voor het loofhout. Men zal hierdoor gelijktijdig zijn eigen belang dienen en dat van den Staat, daar België nog een groot gebrek heeft aan zwaar werkhout.

Jan. 1928

In het Januarinummer van dit tijdschrift is opgenomen het artikel van Dr. Christine J. Buisman over de *oorzaak van de iepenziekte* (Gra-

phium Ulmi; tijdschrift der Nederlandsche Heidemaatschappij van October 1928), alsmede de in hetzelfde nummer hierover gedane mededeelingen door Prof. Dr. Joha. Westerdijk. Drumaux schrijft in een naschrift dat hij toch nog niet geheel overtuigd is dat de Graphium Ulmi inderdaad de verwekker van de ziekte is omdat hij het vreemd vindt dat er zoo krachtige middelen noodig zijn om de ziekte over te enten, terwijl de besmetting in de natuur zoo gemakkelijk gaat. Hij vraagt of de bloem geen rol zou kunnen spelen bij het overbrengen der besmetting, wijl jonge — nog niet bloeiende — exemplaren in den regel vrij blijven. Ook vindt hij het een bezwaar dat Dr. Buismann alleen gewerkt heeft met jonge planten; de natuur neemt bijna uitsluitend oude. Verder zou hij het van belang vinden ook infectieproeven te nemen met Nectria Cinnabarina. Overigens is hij het geheel eens met de door Prof. Westerdijk aanbevolen manier om te trachten van de iepenziekte af te komen: het onder zaailingen zoeken naar resistente typen.

België voerde in 1927 voor 937½ miljoen francs aan hout in (2¼ miljoen m³) vnl. uit Finland en Zweden. Uit Nederland werd ingevoerd ruim 37000 m³ voor een waarde van 1.5 miljoen gulden.

Uitgevoerd werd voor circa 236 miljoen francs (80.000 m³) waarvan 23.000 m³ voor 75 miljoen francs (ruim 5 miljoen gulden) naar ons land dat de grootste afnemer is van het Belgische hout. Dan volgen Frankrijk en Engeland.

Rosseels schrijft over de *Brunchorstia destruens*, die voorkomt op den laricio, verder op den oostenrijker en ook op den gewonen groveden. In België heeft deze ziekte tot nu toe alleen nog maar schade van eenige beteekenis veroorzaakt bij den laricio. Zonder nu te beweren dat de cultuur van den laricio hierdoor thans reeds in gevaar verkeert, meent S. toch dat men in deze nauwlettend moet toezien.

In de *Chronique forestière* schrijft L. D. over nieuwe boomvormen, verkregen uit kruisingen. Reeds lang is het bekend dat kruisingsproducten en ook hun nakomelingen vaak beter groeien en weerstandskrachtiger zijn dan de soorten waaruit deze zijn ontstaan. In Duitschland heeft reeds in 1845 Klotzsch hiermede proeven genomen (*P. silvestris* × *P. austriaca*; *Quercus Robur* × *Q. sessiliflora*; *Alnus glutinosa* × *A. incana*).

In Amerika is bekend de „Royal Walnut” (*Juglans californica* × *J. nigra*) een kruisingsproduct van Burbank van buitengewoon goeden en snellen groei.

De *Platanus acerifolia*, ook een kruisingsproduct, waarschijnlijk van een Amerikaansche en een Europeesche soort is de plataan, die thans in alle Europeesche steden wordt aangeplant, waar men hem verkiest, wegens zijn goeden groei en zijn weerstandsvermogen tegen droogte.

Prof. Henry uit Dublin neemt proeven met verschillende kruisingen tusschen soorten van elzen, esschen, iepen, lariksen, populieren, cypressen en eiken. Ook hij heeft reeds geconstateerd dat vele van deze hybriden veel sneller groeien dan de soorten waaruit zij zijn ontstaan.

Eddy een industrieel uit Washington heeft te Placerville (Californië) een proefstation gesticht, waar men de onderzoekingen in dit opzicht op breeder basis zal voortzetten, teneinde hierover in den loop der tijden meerdere gegevens te verkrijgen o.a. ook betreffende de kwaliteit van het hout dezer hybriden.

In de laatste jaren zijn verschillende proeven genomen betreffende het verhoogen van de duurzaamheid van het hout door dit te behandelen met gesmolten zwavel. De tot nu toe verkregen resultaten zijn zeer gunstig.

Het hout wordt gedurende 10 uren in de zwaveloplossing gedompeld (bij een temperatuur eerst van 150°, daarna van 120°). Hoe drooger het hout is, hoe beter. Een voordeel van de zwavelbehandeling is dat deze stof na in het hout te zijn binnengedrongen, haar kristallijne vorm weer aanneemt en de poriën van het hout volledig sluit. Het aldus behandelde hout, wordt niet aangetast door zuren, is aan de oppervlakte harder en laat zich mooi polijsten.

G. H.